

1. PRZYPRZEĆ (9) *vb pf*

e *prawdopodobnie jasne (tak w 2. przeć).*

[*inf* przyprzeć.] ◇ *fut* 3 sg przyprze (3). ◇ 3 pl przyprą (2). ◇ *praet* 3 sg m przyparł (1). *f* przyparła (2). [*n* przyparło. ◇ 3 pl m pers przyparli. ◇ *impers praet* przyparto.] ◇ *part praet act* przyparszy (1).
Sł stp brak, Cn s.v. przypędzam, Linde XVI w. (trzy z niżej notowanych przykładów).

1. Mocniej zaatakować (4) :

a. O wojsku [*w tym: kogo* (2)] (3) : [Y rzekł Ioáb: Przyprąć mię [Si vicerit me] Syriyczkowie/ daż mi rátunek *Leop* 1.Par 19/12 (*Linde*); Rudawa [...] pełna trupów była posieczonych, bo ich tam nabarziej przyparto. *KronMieszcz* 44.]

przyprzeć komu (1): [Turcy] vřtępuią fie ná zad po trofze broniąc fie nie broniąc/ przywodząc ná dźiálá/ a gdy im nabárziew przyprą [*nieprzyjaciele*]/ rozřtąpią fie w řtrony *BielSpr* 55.

a. Zapędzić do miejsca, skąd nie ma wyjścia [*dokąd*] (2) : przyparł ie [*Skanderbeg wojska Mahometa*] w ciálne káthy/ ták iż muřlieli zřiádác z koni á pieřzki fie bronić. *BielKron* 251v, 409v.

b. O dyskusji [*kogo*] (1) : A kiedy ich [*heretyków*] zálię řpytamy/ ieřliże máią iednego [*boga*]/ powiedáią że nie máią/ iedno Ociec ieden. A kiedy ich zálię przyprze/ A Syn co? mowią theż/ Bog. *SarnUzn* G7.

[*przyprzeć czym: iż* kiedy was wiárą ř. Woyćiechá kto przyprze/ maćie po gotowiu Appellácya do Apořtołow *ŁaszczOkulary* H3.]

2. Wywrzeć nacisk, zmusić, doprowadzić do czegoś (3) :

[*przyprzeć kogo ku czemu: Wiele* ich zásię/ przełożonořciam mieyřkim przylegřlych/ ktore wzburzenie nawářnořci mieyřkich/ ku trudnořciam y nieprzeřpieczeniřtwu przyparło. *Cresc* 1571 [701].

przyprzeć kogo czym, ze zdaniem dopeřnieniowym: Bo ci mogą tym práwem onego drugiego przyprzeć/ áby řumnę oddał. *řmigřLichwa* 40.]

przyprzeć komu (2): Vrodi řye drugi omácmye [= z *nieprawego łóża*]/ y o oycu nye wzwyę/ á gdy mu przyprą/ w nyebye go będyę chcyáł mácać. *GliczKsiąż* B6v, P4v.

a. Dać się we znaki (1) : Niż potym iáka dolegliwořć przyprze Chcę cię vpomnieć/ o przewařny řyprze: Zebyř náviedził řwá kupiá choć lichá Motłáwę řichá. *KlonFlis* D4v.

[*Bezpodmiotowo: Cieplice* [...] zálencią wszyscy: iákóž ieřliby ládá wánná Gálenowi w tákich chorobách dobra: czym cieplice lepsze być niémáią? ále to rozumić trzebá nie w ten czás, kiedy przyprze *OczkoPrzymiot* 323.]

3. Spowodować, żeby coś znalazło się bardzo blisko czegoś (2) :

a. Przycisnąć, przygnieść; *coartare* *PolAnt* [co] (2) :

przyprzeć ku czemu (1): Y widząc ořlicá Aniołá Páńřkiego/ przyćifkáłá fie ku murowi/ ták iż nogę Báláámowę przyparłá ku niemu *BibRadz* Num 22/25.

przyprzeć czym (1): á gdy iá ieřzće więcey bił [*Balaam ořlicę*] przyparłá bokiem w ciálney drodze nogę iego [*Vulg* Num 22/25] *BielKron* 42v.

b. [O okrętach: doprowadzić, zapędzić blisko brzegu; *appellere, cogere* *Cn* :

przyprzeć do czego: [Grekowie] Okręty przyparli do brzegow/ y w dłuż ye pořtáwili. *HistTroj* F2v.

przyprzeć czym między co: Miéłza lie piałek z wodą: gwałtownemi wály Trzy nawy Notus [= *wiatr południowy*] przypárł między ślepe śkály [*tris Notus abreptas in saxa latentia torquet I 108*] *VergKoch* 9.]

Synonimy: 3.a. *docisnąć, przygnieść, przytłoczyć.*

Formacje współrdzenne cf 2. PRZEĆ.

Cf **PRZYPARTY**

MN